

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

נוסח משולב של גילוי דעת 33 (יולי 1984) (*) א

1. מ ב ו א

- 1.1 ההצגה של ניירות ערך סחירים - אגרות חוב, מניות ותעודות השתתפות בקרנות נאמנות - בדוחות הכספיים על בסיס המוסכמה של העלות ההיסטורית עוררה מאז ומתמיד שאלות לגבי סבירותה.
- 1.2 פתרון חלקי לבעיה ניתן בגילוי דעת 12 של לשכת רואי חשבון בישראל בדבר "הטיפול החשבונאי באגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך". לפי אותו גילוי דעת: הצגת אגרות החוב הסחירות תהיה לפי העלות, בתוספת ריבית והפרשי הצמדה או שער שהצטברו ובתנאי שהעלות בתוספת הנ"ל לא תעלה על השווי בבורסה; שווי זה ייבחן לגבי כל סידרת אגרות חוב בנפרד בלא התחשבות בהפרשה למסים על ההכנסה בגין ההצטברות; הריבית והפרשי ההצמדה או השער שנצטברו יוצגו בדוח רווח או הפסד מדי שנה בשנה כהכנסה שוטפת.
- 1.3 חלקה האחר של הבעיה - הצגתן של מניות סחירות ותעודות השתתפות בקרנות נאמנות - נותר ללא פתרון.
- 1.4 ממדיה של הבעיה הלכו והתרחבו. האינפלציה הגואה שפקדה את המשק הישראלי הגיעה לשיעורים תלת ספרתיים. מחמת כך מאבדת העלות ההיסטורית תוך זמן קצר את תועלתה ככלי מדידה חשבונאי.
- 1.5 גילוי דעת 23 של הלשכה קבע כללים חשבונאיים מקובלים בעניין המידע שיש לכלול בדוחות הכספיים על

(*) נתקבל על ידי המועצה המקצועית על-פי החלטתה מיום 27 ביוני 1984 ואושר לפירסום על ידי הוועד המרכזי בהתאם להחלטתו מיום 16 ביולי 1984.
א תוקן על ידי סעיף 3 לתקן חשבונאות מספר 1.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

השפעת השינויים בכוח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי על הרווח וההפסד. במסגרת חישוב המידע האמור נעשית התאמה של ניירות ערך סחירים לפי מדד המחירים לצרכן. ברם, אין בגילוי הדעת האמור דרישה להצגת דוח על המצב הכספי מותאם לשינויים ברמת המחירים.

1.6 הגישה של הצגת ניירות ערך סחירים לפי שוויים בשוק יושמה כבר לאחרונה, לצורך חישוב ההכנסה החייבת על-פי חוק מס הכנסה (מיסוי בתנאי אינפלציה), התשמ"ב-1982. קיימת מגמה מקצועית בינלאומית להתקין תקן בינלאומי בחשבונאות שיאפשר הערכה שלא לפי העלות.

1.7 האמור לעיל מחייב בחינה מחדשת של הנושא.

¹1.8 גילוי דעת 33, שאושר לפירסום על ידי הוועד המרכזי ביולי 1984, קבע, כי ניירות ערך סחירים, כהגדרתם בגילוי הדעת, יוצגו לפי שווי השוק, כהגדרתו בגילוי הדעת (ראה להלן).

¹1.9 לאחר פירסומו של גילוי דעת 33 פורסם, במארכ 1986, תקן 25 של הוועדה לתקנים בינלאומיים בחשבונאות (IASB), הדן בטיפול החשבונאי בהשקעות. תקן בינלאומי זה, התקף לגבי דוחות כספיים לתקופות המתחילות ב-1 בינואר 1987 ולאחריו דן, בין היתר, בניירות ערך סחירים.

התקן הבינלאומי מבחין בין השקעה שוטפת לבין השקעת קבע. ההבחנה חלה הן על שיטת ההערכה והן על מיקום ההצגה בדוח על המצב הכספי.

¹1.10 פירסומו של התקן הבינלאומי והתפתחויות שחלו במשק הישראלי מאז פירסומו של גילוי דעת 33, מחייבים לבחון מחדש את גילוי הדעת 33 ולתקנו.

¹ נוסף על ידי סעיף 1.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.
² נוסף על ידי סעיף 1.2 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.
³ נוסף על ידי סעיף 1.3 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.

2. דיון והנמקות:

- 2.1 החשבונאות המבוססת על המוסכמה של העלות ההיסטורית נרתעה בעבר לאמץ את מחירי השוק ככלי מדידה חשבונאי.
- 2.2 לגבי ניירות ערך סחירים לא נתקבלה שיטת ההערכה לפי מחירי השוק אפילו קיים שוק משוכלל. שיטת הערכה זו היתה מביאה להכרה ברווח שטרם מומש ושמימושו מוטל למעשה בספק מחמת ירידות שערים אפשריות. הצגה במחירי השוק וודאי שאינה מתאימה למקרים, שבהם לא קיים שוק משוכלל, שכן בשוק כזה מחירי השוק אינם מייצגים בהכרח את שוויים הכלכלי של הנכסים; יתר על כן, השערים חשופים למניפולציות, ותנודות השערים עלולות להיות חריפות ביותר.
- 2.3 בין חסרונותיה של הצגה לפי העלות ההיסטורית ניתן לציין את העובדה שבעתות אינפלציה דוהרת עלותו של נכס אינה מייצגת, כעבור זמן, ולא כלום.
- 2.4 הדעה הכללית כיום היא, שאין להציג ניירות ערך סחירים לפי עלותם ההיסטורית מחמת חסרונות השיטה כפי שנמנו לעיל וכי יש להשתמש בבסיס חלופי.
- 2.5 הבסיסים החלופיים לעלות ההיסטורית שצוינו כמתאימים ביותר למשק הישראלי הם:
- 2.5.1 ערך מותאם כאמור בגילוי דעת 23 של הלשכה;
- 2.5.2 השווי בשוק - השער בבורסה לגבי אגרות חוב ומניות ושער פדיון שמתפרסם על ידי קרן נאמנות בגין תעודות ההשתתפות שלה.
- 2.6 יתרונותיה של שיטת הערך המותאם הם:
- 2.6.1 מחייבת שינוי רק לגבי מניות סחירות. אגרות חוב סחירות תטופלנה לפי גילוי דעת 12, כמקודם.
- 2.6.2 מתבססת על עקרון העלות ההיסטורית, תוך כדי תיקון לשינויים במדד המחירים.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

- 2.6.3 מרחיבה את השימוש בעקרונות, שנקבעו בגילוי דעת 23, לסעיף מאזני.
- 2.7 חסרונה העיקרי של שיטת הערך המותאם הוא בכך שאין היא משקפת את השווי הכלכלי של נייר הערך. כמו-כן השיטה אינה מיושמת לגבי כל סעיפי הדוח על המצב הכספי.
- 2.8 חסרונותיה של שיטת ההערכה לפי השווי בשוק הם:
- 2.8.1 מחירי הבורסה ניתנים לתנודות;
- 2.8.2 לעתים לא ניתן לממש את כל כמות ניירות הערך שבידי המדווח במחיר שנקבע בבורסה והמשמש לצורכי הערכה;
- 2.8.3 במקרים מסוימים ניתן להשפיע על המחיר בבורסה לסוף תקופת הדיווח.
- 2.9 יתרונותיה של שיטת ההערכה לפי השווי בשוק הם:
- 2.9.1 המחיר בבורסה נקבע בין מוכרים מרצון לבין קונים מרצון והוא משקף בדרך כלל את סכום המימוש בסוף תקופת הדיווח.
- 2.9.2 המציאות הוכיחה שעסקאות מחוץ לבורסה לניירות ערך בחבילות גדולות של ניירות ערך סחירים נעשות במחירים הקרובים למחירי הבורסה.
- 2.9.3 ההשקעה בנייר ערך סחיר טומנת בחובה סיכויים וסיכונים שנלקחו בחשבון על ידי המשקיע. על כן ראוי לשקף את תוצאותיהם בדוחות הכספיים.
- 2.9.4 ההשפעה על מחיר הבורסה לסוף תקופת הדיווח ניתנת לצמצום במידה רבה על ידי שימוש בממוצע מחירים לתקופה סמוכה לסוף תקופת הדיווח.
- 2.9.5 יישום השיטה פשוט והנתונים הדרושים אחידים וזמינים בקלות.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

2.10 במועצה המקצועית התגבשה הדעה שאגרות חוב סחירות יש להעריך לפי שערן בבורסה לסוף תקופת הדיווח. שיטה זו פשוטה כאמור ביישום, מאפשרת אחידות בהצגה וההפרשים בין שווי אגרות החוב לפי שער הבורסה לבין ערכן המותאם אינם, בדרך כלל, מהותיים.

2.11 באשר למניות, התגבשה הדעה שהערכתן לפי ממוצע מחירים בבורסה בחודש שבו מסתיימת תקופת הדיווח היא השיטה המתאימה ביותר לצורכי הצגה. ממוצע זה יכול להיות הממוצע של המחירים בכל הימים בחודש שבו מסתיימת תקופת הדיווח אולם, מחמת העבודה הרבה הכרוכה בחישוב כזה, ניתן להסתפק בממוצע פשוט של מחירים במספר ימים ובלבד שמחירים חריגים לא יילקחו בחשבון.

2.12 עם זאת, רווחת הדעה שיש לנקוט זהירות נאותה בטיפול ברווח שלא מומש בגין מניות מאחר שקיים חשש כאמור לגבי מימושו מחמת ירידות שערים.

הפתרון נמצא בכך, שרווח המתקבל מהצגת מניות סחירות לפי השווי בבורסה ושטרם מומש לא ייזקף לדוח הרווח או ההפסד אלא יוצג בקבוצת ההון, הקרנות והעודפים כעודף מהערכת מניות סחירות לפי השווי בבורסה.

2.13 לאחרונה עלתה גם השאלה כיצד לנהוג בניירות ערך בנקאיים מסוימים שנכללו בהסדרי רכישה מיוחדים לפי הסכמים, שעליהם חתמה ממשלת ישראל בחודש אוקטובר 1983 (ראה נספח לגילוי דעת זה).

הדעה הכללית, שנתקבלה, היא שערבות הממשלה למחיר פדיון קבוע העניקה אופי של אגרות חוב לניירות הערך הבנקאיים האלה (מניות, כתבי אופציה, שטרי הון נדחים, תעודות פיקדון נדחה בדולרים). כמו-כן, לפי התנאים הקיימים והנראים לעין צפוי, שתנודות שערים בניירות ערך אלה יהיו מושפעות בדרך כלל מתשואתם המובטחת.

אם התנהגות השערים בבורסה לא תאמת את ההנחה הנ"ל כי אז יהיה צורך לשוב ולדון בנושא.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

2.14 חתימה על הסכמי ההסדר, בקשר לניירות הערך הבנקאיים הנ"ל, יצרה את התנאים הנוספים שהיקנו לאותם ניירות ערך את האופי של אגרות חוב, ועל כן הטיפול בהפרשים בין שווי בבורסה לבין הערך הפנקסי חייב להיות זהה לטיפול בהפרשים בגין אגרות חוב. כך שההפרשים בגין העבר - בין השווי בבורסה ביום המסחר הראשון שבו נקבעו שערים לראשונה לאחר החתימה על הסכמי ההסדר לבין הערך הפנקסי - יוצגו כסעיף מיוחד לאחר הרווח לאחר מס שייקרא "רווח (או הפסד) מיוחד מהתאמת ערכן של "מניות ההסדר הבנקאיות" לרגל שינוי זכויותיהן לפי הסדר עם ממשלת ישראל"; וכך ההפרשים שיווצרו לאחר מכן ייזקפו לדוח הרווח או ההפסד.

2.15 נדונה גם השאלה של אופן הצגתן של תעודות השתתפות בקרנות נאמנות והתגבשה הדעה, שאלה יוצגו לפי שער הפדיון המתפרסם על ידי כול קרן וקרן. לגבי קרנות נאמנות שנכסיהן כוללים מניות ואגרות חוב, יידרש פיצול ההפרשים לסכום שייזקף לסעיף בקבוצת ההון, הקרנות והעודפים ולסכום שייזקף לדוח הרווח או ההפסד. לצורך הפיצול ולמען אחידות הטיפול, גם כשאין הדבר מביא לדיוק מירבי, יפוצל שווי השוק של התעודות בהתאם להרכב נכסיה של קרן הנאמנות בסוף תקופת הדיווח.

2.16^ה יש להבחין בין ניירות ערך סחירים, המוחזקים כאחת הצורות של החזקת האמצעים הנזילים לשמירת ערכם, לבין ניירות ערך סחירים, הנרכשים ומוחזקים כהשקעת קבע, אף אם שיעור החזקה באשר למניות סחירות אינו מחייב דיווח על בסיס השווי המאזני.

ממאפייניה של השקעת קבע: כוונת ההנהלה להחזיק בה לזמן ארוך; שיעור החזקה מהותי; רכישות נוספות של אותו נייר ערך; הגבלות משפטיות או כלכליות על הסחירות וכיוצא באלה.

^ה נוסף על ידי סעיף 2.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.
^י סעיף 21(א) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי סעיף זה יחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

הצגת ניירות ערך סחירים לפי שווי השוק שלהם היא נאותה אם הם מהווים חלק מהאמצעים הנזילים. אך אם הם מהווים השקעת קבע ואף אם הם ניתנים למימוש מידי, ראוי לטפל בהם כבכל פריטי הרכוש שאינם כספיים, דהיינו להציגם לפי עלותם המותאמת, אלא אם כן חלה ירידה בשוויין שאינה בעלת אופי זמני.

2.17¹ כדי להבטיח, שלהשפעות מלאכותיות על מחירי השוק של המניות לתאריך מסוים לא תהיה השלכה על הדיווח הכספי, נקבע בגילוי דעת 33, כי שווי השוק לגבי מניות סחירות יהיה "השווי בבורסה לפי ממוצע המחירים בשלושה ימים שהם הראשון, החמישה עשר, והאחרון בחודש שבו מסתיימת תקופת הדיווח ובלבד שמחירים חריגים לא יובאו בחשבון לצורך החישוב".

הצגת שווי המניות הסחירות לפי שווי ממוצע במשך החודש האחרון של שנת הכספים כרוכה בחישובים מיוחדים לצורך זה. יתר על כן, הצגה כזאת מחייבת התאמה בחישוב ההכנסה החייבת, שהרי לצורכי מס שווי המניות הסחירות הוא שוויין בשוק בתאריך הדוחות הכספיים.

בעקבות השינויים הכלכליים והשינויים בחוקי המס, שחלו מאז פירסום גילוי דעת 33, אין היום עוד מקום לחשש, שלשערי המניות הסחירות תהיה השפעה מלאכותית מהותית לקראת תאריכי הדוחות הכספיים. עקב השינויים בחוקי המס, החל משנת 1985, לגבי הטיפול בנושא מניות סחירות, אף הצטמצם שיעור המניות הסחירות הכלול בתיקי ניירות הערך המוחזקים על ידי חברות, שאינן חברות להשקעה.

2.18^{2,3,4} מאחר שבעת פירסום גילוי הדעת היו הדוחות הכספיים העיקריים נומינליים, ובהם לא הובחן בין עודף אינפלציוני לבין רווח ריאלי המהווים שניהם יחד את עודף שווי השוק על העלות, נקבע בגילוי הדעת, כי העודף

¹ נוסף על ידי סעיף 2.2 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.

² נוסף על ידי סעיף 2.3 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.

³ סעיף 21(א) לתקן חשבונאות מספר 12 קובע כי סעיף זה יחול בשינויים המתחייבים בתחילה מ-1.1.2004.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

הנ"ל, ייזקף בדוחות נומינליים אלה, לקבוצת ההון, הקרנות והעודפים ויוצג בסעיף נפרד, שייקרא "עודף מהערכת מניות סחירות לפי שווי בשוק - טרם מומש", וזאת עד למימוש ההפרשים בפועל.

מאידך קבע גילוי הדעת כי בביאור לפי גילוי דעת 23, שהנתונים בו מותאמים, ייזקף ההפרש שבין שווי השוק לבין העלות המותאמת לדוח רווח או הפסד, גם אם שווי השוק עלה על העלות המותאמת. הטיפול החשבונאי שנקבע בנדון לגבי הביאור לפי גילוי דעת 23, אומץ גם בגילוי דעת 36, שהנהיג דוחות כספיים עיקריים מותאמים.

גם לאחר הנהגת הדוחות המותאמים ניתנים, בביאור, הנתונים הנומינליים, שעל-פיהם נערכו הדוחות המותאמים. כל עוד לא נקבע אחרת, נזקף עודף שווי שוק מעל עלות של מניות סחירות, בנתונים הנומינליים, לסעיף נפרד בקבוצת ההון, הקרנות והעודפים. כך נוצר שוני בין הטיפול החשבונאי בנתונים הנומינליים לבין הטיפול בנתונים המותאמים (הנכללים בדוחות העיקריים). מאחר שאין משמעות לנתונים הנומינליים, פרט להיותם בסיס לדוחות המותאמים, אין מקום לשוני זה.

3. המלצות

3.1 הגדרות - בפרק זה:

3.1.1 "ניירות ערך סחירים" - אגרות חוב, מניות, כתבי אופציה ואגרות חוב להמרה, הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות נאמנות.

3.1.2 "מניות ההסדר הבנקאיות" - ניירות הערך הבנקאיים הסחירים בבורסה לניירות ערך, שלגביהם חל הסדר מיוחד שנקבע בהסכמים עליהם חתמה ממשלת ישראל ביום 20 באוקטובר 1983 ונוסחיהם פורסמו ב"ילקוט הפרסומים"

¹ תוקן על ידי סעיף 109 לתקן חשבונאות מספר 22 בתחילה מ-2006.1.1.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

מס' 2971 מיום 23 באוקטובר 1983 וכל שינוי בהם.

3.1.3 "היום הקובע" - לגבי מניות ההסדר הבנקאיות - יום המסחר הראשון בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, שבו נקבעו שערים לראשונה לאחר החתימה ביום 20 באוקטובר 1983 על ההסכמים בעניין "מניות ההסדר הבנקאיות" (הוא ה-26 באוקטובר 1983).

3.1.4 "בורסה" - בורסה מורשית למסחר בנייר ערך הרשום בה.

3.1.5^א "שווי השוק" - השווי דלהלן בניכוי ההוצאות (לרבות היטלים) הכרוכות במימוש של "ניירות הערך הסחירים":

3.1.5.1 לגבי אגרות חוב ומניות - השווי בבורסה לסוף תקופת הדיווח.

3.1.5.2 לגבי תעודות השתתפות בקרנות נאמנות - שער הפדיון לסוף תקופת הדיווח, כפי שמתפרסם בגין קרן הנאמנות.

3.1.6^ב "השקעה שוטפת" - השקעה בניירות ערך סחירים, שלפי מהותה היא ניתנת למימוש מידי והמהווה חלק מהאמצעים הנזילים והיא אינה אף אחת מאלה:

3.1.6.1 השקעה במניות סחירות או באגרות חוב (בכללן שטרי הון) סחירות הניתנות להמרה במניות ואשר כוונת ההנהלה להחזיק בה לזמן ארוך;

3.1.6.2 השקעה באגרות חוב (בכללן שטרי הון) סחירות אשר הגוף המחזיק התחייב להחזיק בה עד למועד הפדיון.

---

^א תוקן על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.
^ב נוסף על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

3.1.7³ "השקעת קבע" - השקעה בניירות ערך סחירים, שאינה השקעה שוטפת.

3.2³ הערכת ניירות ערך

3.2.1 ניירות ערך סחירים, שהם השקעה שוטפת, יוערכו לפי שווי השוק שלהם.

3.2.2 ניירות ערך סחירים, שהם השקעת קבע, יוערכו לפי העלות (אגרות חוב שהן השקעת קבע - בתוספת הריבית שנצברה), אלא אם חלה ירידה בשווי שאינה בעלת אופי זמני. במקרה זה יש להפחית את ההשקעה בהתאם. ירידת הערך תיבחן לגבי כל נייר ערך בנפרד.

3.2.3 במקרה של הפסקת מסחר שאינה זמנית, אין השער האחרון ערב ההפסקה משקף בהכרח את שווי ההשקעה ויש להעריך את השווי בהתחשב בנסיבות.

3.3³ הטיפול בהפרש

ההפרש בין הערך הפנקסי לבין שווי השוק בהשקעה שוטפת או השווי בהשקעת קבע, הכל כאמור לעיל, ייזקף לדוח רווח או הפסד.

3.4 "מניית ההסדר הבנקאיות" -

אלה ייחשבו לצורך גילוי דעת זה לאגרות חוב והטיפול בהפרשים בין הערך הפנקסי לבין "השווי בשוק" יהיה כדלקמן:

3.4.1 הפרשים הנוצרים לאחר "היום הקובע" - ייזקפו לדוח הרווח או ההפסד כהוצאה עסקית רגילה;

3.4.2 הפרשים הנוצרים ב"היום הקובע" בניכוי השפעת המסים על ההכנסה - ייכללו בדוח הרווח או

³ נוסף על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-1987.2.16.
³ תוקן על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-1987.2.16.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

ההפסד כסעף מיוחד שייקרא "רווח (או הפסד) מיוחד מהתאמת ערכן של מניות ההסדר הבנקאיות לרגל שינוי זכויותיהן לפי הסדר עם ממשלת ישראל".

3.5^ט [בוטל]

3.6^{טז} הוראות נוספות בדבר השקעת קבע

3.6.1 בשנה הראשונה ליישום תיקון זה לגילוי הדעת ייחשב שווי השוק של השקעת קבע בראשית השנה כעלות ההשקעה.

3.6.2 שווי השוק של ניירות ערך סחירים שנרכשו לפני שהם היו להשקעת קבע ייחשב, עם התרחשות האירוע שעשאם השקעת קבע (וגם אם הוא התרחש במהלך שנת הכספים), כעלות ההשקעה.

3.6.3 הופחתה הערכתה של השקעת קבע ולאחר מכן אירעו נסיבות המורות על עליית שווייה, יוחזר לדוח רווח או הפסד סכום עליית השווי בגבול ההפרש שנוקף אליו בעבר בגין ירידת הערך כאמור.

3.6.4 הפכה השקעת קבע להשקעה שוטפת, ייחשב שווייה הפנקסי באותה עת כעלות ההשקעה השוטפת. (גם אם הוא התרחש במהלך שנת הכספים).

3.6.5 הריבית שנצברה, לצורך סעיף 3.2.2, היא התשואה על סכום הרכישה מיום הרכישה עד מועד הדוחות הכספיים, על בסיס שיטת ריבית דריבית מיום הרכישה ועד למועד הפדיון ואינה הריבית הנומינלית לפי תנאי אגרת החוב.

^ט תוקן על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987 ובוטל על ידי סעיף 122 לתקן חשבונאות מספר 34 בתחילה מ-1.1.2014.

^{טז} תוקן על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-16.2.1987.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

3.7¹⁷ השקעה שמדווחים עליה על בסיס השווי המאזני :

3.7.1 נרכשו מניות סחירות בשיעור המחייב דיווח על בסיס השווי המאזני, כאמור בגילוי דעת 22, היא הטיפול בהן מעיקרא על בסיס זה ;

3.7.2 רכשו מניות סחירות חלקים חלקים והגיעה ההחזקה כדי שיעור המחייב דיווח על בסיס השווי המאזני, ייחשב שוויין בפנקסי החשבון, בהתאם לקביעות גילוי דעת זה, באותו מועד (גם אם הוא חל במהלך שנת הכספים) כעלות ההשקעה, לצורך הטיפול בה על בסיס השווי המאזני, לרבות לעניין קביעת ההפרש המקורי.

3.8 הפרשים שהתהוו -

הפרשים משמעותיים, שהתהוו בעקבות יישום ההמלצות של גילוי דעת זה, ידווח עליהם מקובל בהשפעה מצטברת לתחילת השנה עקב שינוי בכללי החשבונאות.

3.9¹⁸ גילוי

בדוחות הכספיים יובא גילוי לגבי ניירות ערך סחירים בדבר :

3.9.1 סיווגם לפי קבוצות עיקריות - אגרות חוב, מניות, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות ומניות הסדר בנקאיות ;

3.9.2 הכללים בדבר הערכתם של ניירות הערך השונים, לרבות הטיפול בשינויים בשווי השוק שלהם ;

3.9.3 סכומים מהותיים של הכנסות מניירות הערך הסחירים, מממושם או משינויים בשווי השוק שלהם, הכלולים בדוח רווח או הפסד ;

¹⁷ תוקן על ידי סעיף 3.1 לג"ד 44 בתחילה מ-1987.2.16.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

3.9.4 הגבלות על סחירות של ניירות הערך או על הכנסה מהם.

4. תחולה

4.1 גילוי דעת זה:

4.1.1 חל על דוחות כספיים הנערכים ליום 31 בדצמבר 1984 ואילך. עם זאת מעודדת הלשכה את החלתו המיידית על דוחות כספיים שיוצאו לאחר פירסומו.

4.1.2 אינו דן ב"ניירות ערך סחירים" המוחזקים על ידי:

4.1.2.1 תאגידי בנקאיים שהם בפיקוח המפקח על הבנקים וחברות אחזקה בנקאיות העורכות את הדוחות הכספיים שלהן לפי הוראות המפקח על הבנקים.

4.1.2.2 חברות ביטוח, קופות גמל, קרנות השקעה בנאמנות ותאגידי אחרים, שעיסוקיהם מסחר בניירות ערך.

4.1.2.3^ה ישות השקעה, כהגדרתה בתקן חשבונאות מספר 37.

4.2 ההמלצות בגילוי דעת זה הנוגעות לאגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך מחליפות את ההמלצות (פרק 3) של גילוי דעת 12 "הטיפול החשבונאי באגרות חוב הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך".

4.3^ט תקן חשבונאות מספר 37, שפורסם בחודש נובמבר 2015, הוסיף את סעיף 4.1.2.3. ישות תיישם תיקון זה לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר 2017 או לאחריו. אם ישות מיישמת את תקן חשבונאות מספר 37 לתקופה מוקדמת יותר, עליה ליישם תיקונים אלה לאותה תקופה מוקדמת.

^ה נוסף על ידי סעיף 30(א) לתקן חשבונאות מספר 37 בתחילה מ-1.1.2017.
^ט נוסף על ידי סעיף 30(ב) לתקן חשבונאות מספר 37 בתחילה מ-1.1.2017.

נספח לגילוי דעת מס' 33

עיקרי ההסדר לגבי "מניות ההסדר הבנקאיות"

1. ממשלת ישראל חתמה ביום 20 באוקטובר 1983 על הסכם נפרד עם כל אחת מהחברות הבאות, שהוקמו במיוחד לצורך סידרת ההסכמים: חברת אי.די.בי. בטוחות (1982) בע"מ; חברת ב.ל.ל. בטוחות בע"מ; בטוחות בה"פ בע"מ; כללי בטוחות (1983) בע"מ; מזרחי בטוחות (1983) בע"מ. ההסכמים פורסמו ב"ילקוט הפרסומים" מס' 2971 מיום 23 באוקטובר 1983 ותיקון בהם פורסם ב"ילקוט הפרסומים" מס' 3007 מיום 25 בדצמבר 1983.
2. נוסח ההסכמים הוא אחיד, פרט לרשימת ניירות הערך הבנקאיים) שאושרו להנפקה עד ל-6 באוקטובר 1983 המתייחסים לכל חברה בנפרד, כפי שנכללו בהסכם.
3. ביסודו של כל הסכם עומדת מחויבותה של כל אחת מהחברות הנ"ל לרכוש ניירות ערך של הבנק הנוגע לה, כפי שנכללו בהסכם עמה, מהמחזיק כדין בניירות הערך במועד ובתנאים שנקבעו בהסכם.
4. רשימת ניירות הערך כוללת: מניות (רגילות ומבוכרות), כתבי אופציה, שטרי הון, תעודות פקדון נדחה בדולרים. הוראות ההסכם אינן חלות על ניירות ערך של בעלי עניין ("בעל עניין - מי שנקבע ככזה בידי מי שהממשלה הסמיכה לכך").
5. כל חברה מהחברות הנ"ל התחייבה לרכוש:

(1) ביום 31 באוקטובר 1988 מכל מחזיק - יחיד או תאגיד - המעוניין בכך, ניירות ערך שלו ולשלם תמורתם סכום השווה למכפלת "המחיר הבסיסי" ב-1.04, כשהוא מוגדל לפי היחס שבין "שער הדולר החדש" (שהוגדר כשער היציג של הדולר ליום השלישי, שלפני יום רכישת נייר הערך בידי החברה) לבין 65.2197 שקל (ישן) (שהוא "שער הדולר הבסיסי"). המחיר הבסיסי מוגדר כשער סגירת המסחר בבורסה ביום 6 באוקטובר 1983 "כשהוא מתואם בשל הנפקת זכויות, חלוקת מניות הטבה, מימוש, המרה או דיבידנד, כנהוג בנוסחאות המרה של ניירות ערך המירים המונפקים על-פי תשקיף, כפי שייקבע על ידי הממונה על שוק ההון בתיאום עם יו"ר מועצת המנהלים של הבורסה.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה
לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

במלים אחרות החברה תשלם :

$$\frac{1.04}{65.2197} \times \text{שער הסגירה ב- } 6.10.83 \text{ המתואם } \times \text{שער הדולר החדש}$$

(2) ביום 31 באוקטובר מכל מחזיק שיהיה מעוניין בכך מניות שלו (להבדיל מניירות ערך שלו) לפי הנוסחה בסעיף (1)5 לעיל בשינוי, שבמקום המכפלה שם של 1.04 תבוא מכפלה של 1.34 ובלבד :

(א) שהמניות הוחזקו ב-6 באוקטובר 1983 בידי יחיד ;

(ב) ולא יאוחר מיום 20 בינואר 1984 "נחסמו בהוראה בלתי חוזרת כפקדון למשמרת" בבנק ואם היו בבנק ייחסמו באותו בנק ;

(ג) ועל-פי תנאי הפקדון אין למכור את המניות ואין לעשות הן כל פעולה ;

(ד) ולא נעשתה במניות כל פעולה ;

(ה) ערכן של המניות שהופקדו או נחסמו כאמור לא יעלה על 500,000 שקלים לכל יחיד לפי שערן בבורסה ב-6 באוקטובר 1983.

(3) יחיד שנהג לפי (2)5 לעיל רשאי למכור לחברה את המניות שבפקדון ביום 30 באוקטובר 1987 אולם המכפלה תהיה 1.12 (ולא 1.34). אם עד 20 בינואר 1984 מלאו לו 65 שנים בגבר ו-60 שנה באשה הוא רשאי למכור לחברה את המניות שבפקדון ביום 31 באוקטובר 1985 והמכפלה תהיה 1.06.

6. המבקש למכור חייב להודיע לחברה על כך בין ה-15.8 לבין ה-30.9 שיקדמו ליום המכירה.

7. מחזיק במניות, שהפקידן כאמור בסעיפים (2)5 ו-(3)5 לעיל, "רשאי להורות לשחררן מהחסימה בפקדון ב-31.10.89, 30.10.87 או ב-31.10.85, הכל בהתאמה לאמור לעיל.

השקעות

הטיפול החשבונאי וכללי הדיווח לגבי ניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה
לניירות ערך ותעודות השתתפות בקרנות השקעה בנאמנות

---

8. לגבי החברה הרוכשת:

- (1) הממשלה תעמיד לרשות החברה את הסכומים שיידרשו לחברה לצורך קיום התחייבויות החברה כלפי המחזיקים:
  - (א) בתמורה להעברת ניירות הערך לבעלות הממשלה ביום שהממשלה העמידה לרשות החברה סכומים כאמור;
  - (ב) בדרך של הלוואה ל-5 שנים בתנאים מסחריים מקובלים כפי שייקבעו באותה עת כנגד שיעבוד ניירות הערך. הפירעון בתום התקופה יכול להיעשות על ידי העברת ניירות הערך לבעלות הממשלה.
- (2) החברה הסכימה שהמפקח על הבנקים יהיה מוסמך לפעול ביחס אליה כאילו היתה תאגיד בנקאי.
- (3) על רכישת מניות לפי סעיף 5(3) לעיל יחולו הוראות סעיף 8(1) לעיל, ואולם אם החברה תמכרן בהסכמת הממשלה יהא דינן כדין ניירות ערך של בעלי עניין.